



**KLAIPĖDOS
UNIVERSITETAS**



**SVEIKATOS MOKSLŲ
FAKULTETAS**

REKREACIJOS IR TURIZMO PLĖTRA LIETUVOJE

Nacionalinės mokslinės – praktinės konferencijos medžiaga

KLAIPĖDA, 2012

Leidinio sudarytojai: prof. dr. Aušrinė Armaitienė, lekt. Jurgita Raišutienė, lekt.
Renata Bertužytė

ISBN 978-9986-31-355-7

Konferencijos medžiagoje publikuojami straipsniai apie įvairius rekreacijos ir turizmo plėtros Lietuvoje taikomuosius tyrimus ir jų rezultatus bei šioje srityje dirbančių specialistų rengimo klausimus. Konferencijos medžagos straipsniai recenzuoti.

Konferencijos mokslinis komitetas: Prof. dr. A. Armaitienė, prof. dr. A. Razbadauskas, prof. dr. P. Grecevičius, prof. dr. R. Povilanskas.

Visi straipsniai recenzuoti

KLAIPĖDOS UNIVERSITETAS
SVEIKATOS MOKSLŲ FAKULTETAS
REKREACIJOS IR TURIZMO KATEDRA

REKREACIJOS IR TURIZMO PLĖTRA LIETUVOJE

Nacionalinė mokslinė – praktinė konferencija

Programa ir konferencijos medžiaga



Klaipėda, 2012

TURINYS

KONFERENCIJOS PROGRAMA	6
PLENARINIAI PRANEŠIMAI	9
REMIGIJUS KINDERIS <i>KELIAVIMO MOTYVŲ VERTINIMAS TURISTŲ POŽIŪRIU</i>	10
EDGARAS VAŠKAITIS <i>FIZIŠKAI AKTYVIŲ PRAMOGŲ PLĖTROS GALIMYBĖS SVEIKATINGUMO TURIZMO KONTEKSTE</i>	21
ARVYDAS URBIS, EDITA RIMKĖ <i>VAIZDO MONOTONIJOS (VIENODUMO) PROBLEMA VERTINANT MIŠKO ESTETINĮ RAIŠKUMĄ</i>	33
I-OJI PRANEŠIMŲ SEKCIJA: TAIKOMIEJI REKREACIJOS IR TURIZMO TYRIMAI	42
ILONA ČESNAITĖ, EDGARAS VAŠKAITIS <i>INOVATYVIŲ SPRENDIMŲ TAIKYMAS KLAIPĖDOS MIESTO TURIZMO SEKTORIUJE</i>	43
ŽIVILĖ INDRILIŪNAITĖ, RENATA BERTUŽYTĖ <i>VIEŠOJO IR PRIVATAUS SEKTORIŲ PARTNERYSTĖS VAIDMUO KLAIPĖDOS MIESTO TURIZMO PLĖTROJE</i>	54
MONIKA SMILGEVIČIŪTĖ, EDGARAS VAŠKAITIS <i>REKLAMOS ĮTAKA FORMUOJANT REKREACINIUS KLAIPĖDOS REGIONO VARTOTOJŲ POREIKIUS</i>	63
RASA KOCYTĖ, AUŠRINĖ ARMAITIENĖ <i>RENGINIŲ IR ŠVENČIŲ POVEIKIO TURISTŲ SRAUTAMS VERTINIMO METODOLOGIJOS</i>	75
AGNĖ JONIKAITYTĖ, JURGITA RAIŠUTIENĖ <i>APSKRIČIŲ VIEŠŲJŲ BIBLIOTEKŲ REKREACINĖS FUNKCIJOS KAITA LIETUVOJE</i>	85
KAMILĖ SALMANOVAITĖ, JURGITA KASPARIENĖ <i>PRAMOGŲ IR NUOTYKIŲ PARKAI, KAIP SVARBŪS TURIZMO TRAUKOS OBJEKTAI</i> 99	
VLADAS ČIŽAS, RENATA BERTUŽYTĖ <i>JACHTŲ TURIZMO PASLAUGŲ RINKINIO PLĖTROS GALIMYBĖS LIETUVOJE</i>	116
TOMAS NORVAIŠAS, JŪRATĖ BARAUSKAITĖ <i>NE SEZONO METU TEIKIAMŲ PASLAUGŲ MARKETINGAS LIETUVOS KEMPINGUOSE</i>	128
AGNĖ BERNOTAITĖ, RASA RUPULEVIČIENĖ <i>KONFERENCIJŲ TURIZMO GALIMYBĖS PALANGOS KURORTE</i>	139
MILDA ZONYTĖ, JURGITA RAIŠUTIENĖ <i>VIEŠOJO NAUDOJIMO PAPLŪDIMIŲ INFRASTRUKTŪROS IR PASLAUGŲ ANALIZĖ PALANGOS SAVIVALDYBĖJE</i>	148
ERIKA GUDAUSKAITĖ, ARVYDAS URBIS <i>KLAIPĖDOS MIESTO GYVENTOJŲ POŽIŪRIS Į REKREACINIUS ŽELDYNUS</i>	162

JŪRATĖ SERVAITĖ, EDGARAS VAŠKAITIS <i>KLAIPĖDOS NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS KAIP LAISVALAIKIO PRALEIDIMO FORMA</i>	168
EGLĖ JUCYTĖ, JŪRATĖ BARAUSKAITĖ <i>REKREACINĖS VEIKLOS PLĖTOJIMO KRETINGOS MUZIEJAUS ŽIEMOS SODE GALIMYBĖS</i>	175
II-OJI PRANEŠIMŲ SEKCIJA: REKREACIJOS IR TURIZMO SPECIALISTŲ PRAKTINIŲ ĮGŪDŽIŲ FORMAVIMAS	188
MONIKA STEPONAVIČIŪTĖ, JŪRATĖ BARAUSKAITĖ <i>KLAIPĖDOS TURIZMO AGENTŪRŲ DARBUOTOJŲ KVALIFIKACIJA IR KOMPETENCIJOS</i>	189
TAUTVILĖ RAUDYTĖ, JŪRATĖ BARAUSKAITĖ <i>TARPKULTŪRINĖS KOMUNIKACIJOS PROBLEMOS TURIZMO PASLAUGAS TEIKIANČIOSE KLAIPĖDOS ĮMONĖSE</i>	197
STENDINIAI PRANEŠIMAI	204
LAURA ŠIDLAUSKAITĖ, ARVYDAS URBIS <i>SVEIKATOS TURIZMO VYSTYMĄ NUSAKANČIŲ KRITERIJŲ NAUDOJIMAS LIETUVOS TURIZMO PLĖTROS STUDIJOSE</i>	205
INGRIDA TRUIKYTĖ, RENATA BERTUŽYTĖ <i>VIEŠŪJŲ ERDVIŲ PALANGOS MIESTE PRITAIKYMAS REKREACIJAI</i>	213
INGA UŽGALYTĖ, EDGARAS VAŠKAITIS <i>PRAMOGŲ RINKOS ANALIZĖ KLAIPĖDOS REGIONE</i>	221
EDUARD KOSTIR, JŪRATĖ BARAUSKAITĖ <i>KLAIPĖDOS ATVYKSTAMOJO TURIZMO RĖMIMAS</i>	230
JŪRATĖ BENETIENĖ, JURGITA RAIŠUTIENĖ <i>RENGINIŲ ORGANIZAVIMO GARGŽDŲ MIESTO VIEŠOSIOSE ERDVĖSE GALIMYBIŲ ANALIZĖ</i>	240
ERIKA STOMMEL, RASA RUPULEVIČIENĖ <i>KURTUVĖNŲ JOJIMO PASLAUGŲ CENTRO IR RODDERBERG JOJIMO MOKYKLOS (VOKIETIJA), VEIKIANČIŲ SAUGOMOSE TERITORIJOSE LYGINAMOJI ANALIZĖ</i> ..	253
DOVILĖ KULAKAUSKAITĖ, RASA RUPULEVIČIENĖ <i>ĮMONĖS „MOLO TAKAS“ REKREACINĖS ŽŪKLĖS GALIMYBIŲ STUDIJA</i>	261
AUŠRA PUČKORIŪTĖ, JŪRATĖ BARAUSKAITĖ <i>LAŽYBŲ PUNKTŲ RINKOS KLAIPĖDOS MIESTE ANALIZĖ</i>	269
NATALIJA KUČINSKAJA, JURGITA RAIŠUTIENĖ <i>ŠILUTĖS MUZIEJAUS REKREACINĖS VEIKLOS ANALIZĖ</i>	277
JELENA TIMONINA, EGIDIJUS JURKUS <i>LANKYTOJŲ CENTRŲ SAUGOMOSE TERITORIJOSE FUNKCIJŲ SUPRATIMAS LIETUVOJE</i>	291
BIRUTĖ MONIŪTĖ, EGIDIJUS JURKUS <i>IŠVYKSTAMŪJŲ KELIONIŲ ORGANIZAVIMO PASLAUGŲ PASIŪLA KLAIPĖDOS MIESTE</i>	297

FIZIŠKAI AKTYVIŲ PRAMOGŲ PLĖTROS GALIMYBĖS SVEIKATINGUMO TURIZMO KONTEKSTE

Edgaras Vaškaitis

Kauno technologijos universitetas, Strateginio valdymo katedra

SANTRAUKA

Sveikatos turizmo plėtra Lietuvoje yra galimas skatinimo veiksnys, tiek žmonių sveikos gyvensenos augimui, tiek fiziškai aktyvių pramogų plėtrai. Skirtingas sveikatos turizmo dalis turi reglamentuoti ir kuruoti skirtingi sektoriai, tačiau šių sektorių abipusis ir kryptingas bendradarbiavimas yra būtinas.

Pastaruoju metu laisvalaikio tyrimuose jau kalbama apie sąlyginę laisvalaikio užsiėmimų pasirinkimo laisvę ir savitikslių jų prasmingumą, atibojant laisvalaikį nuo kitų veiklų, susijusių su įsipareigojimais, kylančiais iš įvairių socialinių vaidmenų. Laisvalaikis pripažįstamas kaip gana savarankiška veikla. Laisvalaikio svarbi sudėtinė dalis yra ir pramogos. Skirtingi žmogaus poreikiai, įtakoja ir skirtingų pramogų pasirinkimą. Nors laisvalaikis, poilsis, pramoga, hobi dažnai vartojami kaip sinonimai, tačiau laisvalaikio organizavimo lygyje galima pastebėti ir esminius skirtumus. Lietuvių kalbos žodynas pateikia tris pramogos paaiškinimus (pramoga, pramogauti, pramogavimas), pramoga bet kuriuo atveju turi sietis su malonių laiko praleidimu, linksmybėmis ir rūpesčių nebuvimu. Šis procesas žmonių gyvenime užima svarbią vietą. Pramogos esmė suteikti žmonėms savotišką tiek fizinį, tiek psichinį poilsį, pakelti nuotaiką. Fiziškai aktyvios pramogos suprantamos kaip aktyvių, nuotykių ir ekstremalių pramogų visuma. Fiziškai aktyvias pramogas galima sieti ir su sveikatingumo turizmu, turizmą suprantant tiek kaip vietinį, tiek kaip tarptautinį. Iš sveikatos turizmo klasifikacijos ir jo dedamųjų dalių sampratų galima daryti prielaidą, kad geriausią pagrindą fiziniams aktyvumui skatinti per fiziškai aktyvias pramogas turi sveikatingumo turizmo sritis. Lietuvoje pramogų sektorius nėra pakankamai išvystytas, sveikatos turizmas laikomas viena iš prioritetinių turizmo sričių. Fiziškai aktyvių pramogų plėtra sveikatingumo turizmo kontekste gali būti puiki galimybė skatinti Lietuvos gyventojų fizinį aktyvumą, regionų ir miestų konkurencingumą. Fiziškai aktyvios pramogas nebus lemiantis kriterijus, kuris vilios turistus į Lietuvą, bet pramogų pasirinkimo galimybė, įvairovė ir jų gausa užtikrins papildomas paslaugas turistams. Taip pat didins atskirų regionų ir visos šalies laisvalaikio praleidimo ir pramogų pasirinkimo spektrą.

Raktažodžiai: turizmas, fizinis aktyvumas, fiziškai aktyvios pramogos, sveikatingumo turizmas

IVADAS

Darbo ir laisvalaikio sampratos glaudžiai susijusios. Tradiciškai jos analizuojamos kaip viena nuo kitos neatsiejamoms dalys. Šis požiūris įsitvirtino po pramonės revoliucijos, po kurios įsigalėjus klasikinės vadybos teorijoms, darbas tapo pagrindine žmonių paros sudėtinė veikla. Tradiciškai analizuojant darbą ir laisvalaikį, šių dviejų žmogaus gyvenimo dalių nė nebuvo bandoma atskirti, net priešingai, buvo keliamas klausimas ar laisvalaikį galima laikyti atskira žmogaus gyvenimo dalimi, ar galima jį aiškiai atskirti nuo darbo, draugų, įsipareigojimų šeimai, socialinei klasei? Lietuvių kalbos žodynas laisvalaikio sampratą aiškina taip pat per darbą: „laisvalaikis – laisvas nuo darbo laikas“. Jokios kito šios sąvokos apibūdinimo nepateikiama. Tačiau pokyčiai visuomenėje tokį laisvalaikio supratimą keitė, pripažįstant jį kaip nepriklausomą ir reikšmingą gyvenimo sritį, o ne kitų veiklų likutį. A.Savicka teigia, jog šiame

laisvalaikio sampratos pasikeitime svarbūs keli aspektai. Pirma, laisvalaikį imta laikyti ne niekuo neužimtu, laisvu, bet prasmingos veiklos užpildytu laiku, kada kuriamos savarankiškos prasių sistemos. Antra, pripažinta savarankiška laisvalaikio vertė, nepriklausanti nuo darbinės veiklos ar kitokio konteksto. Nors ir nebandoma nuneigti neišvengiamo laisvalaikio ryšio su darbu, šeima ir draugais, vis dažniau pabrėžiama, jog laisvalaikis turi žymiai daugiau ir įvairesnių prasminių kontekstų (Savicka, 2006).

Sveikatos turizmo plėtra Lietuvoje yra galimas skatinimo veiksnys, tiek žmonių sveikos gyvensenos augimui, tiek fiziškai aktyvių pramogų plėtrai. Skirtingas sveikatos turizmo dalis turi reglamentuoti ir kuruoti skirtingi sektoriai, tačiau šių sektorių abipusis ir kryptingas bendradarbiavimas yra būtinas. Sveikatos turizmo ir jo dedamųjų dalių plėtra yra puiki niša tiek medicinos įstaigoms, tiek smulkiam ir vidutiniam verslui ir NVO sektoriui dirbančiam turizmo srityje.

Tyrimo tikslas: Išanalizavus pramogų ir sveikatingumo turizmo teorinius aspektus, apžvelgus fiziškai aktyvių pramogų pasiūlą Lietuvoje, pateikti rekomendacijas dėl šio sektoriaus tolimesnės plėtros Lietuvoje.

Uždaviniai:

- Apžvelgti laisvalaikio sampratą, jo reikšmės pokytį žmonių gyvenime.
- Apžvelgti pramogų ir fiziškai aktyvių pramogų sampratas.
- Nustatyti fiziškai aktyvių pramogų plėtrą sveikatingumo turizmo kontekste.
- Išanalizuoti Lietuvos fiziškai aktyvių pramogų sektorių.
- Pateikti rekomendacijas fiziškai aktyvių pramogų plėtrai per sveikatingumo turizmą.

Medžiaga ir metodai: Sveikatos turizmas analizuojamas remiantis Lietuvoje 2002 – 2012 metais parašytomis galimybių studijomis, Lietuvos ir užsienio mokslinė literatūra, analizuojama „Lietuvos gyventojų 2008 – 2020 metų fizinio aktyvumo skatinimo strategija“. Fiziškai aktyvių pramogų ir renginių pasiūlai Lietuvoje nustatyti 2011 metais buvo atliktas žvalgybinis tyrimas.

Fiziškai aktyvios pramogos laisvalaikio kontekste

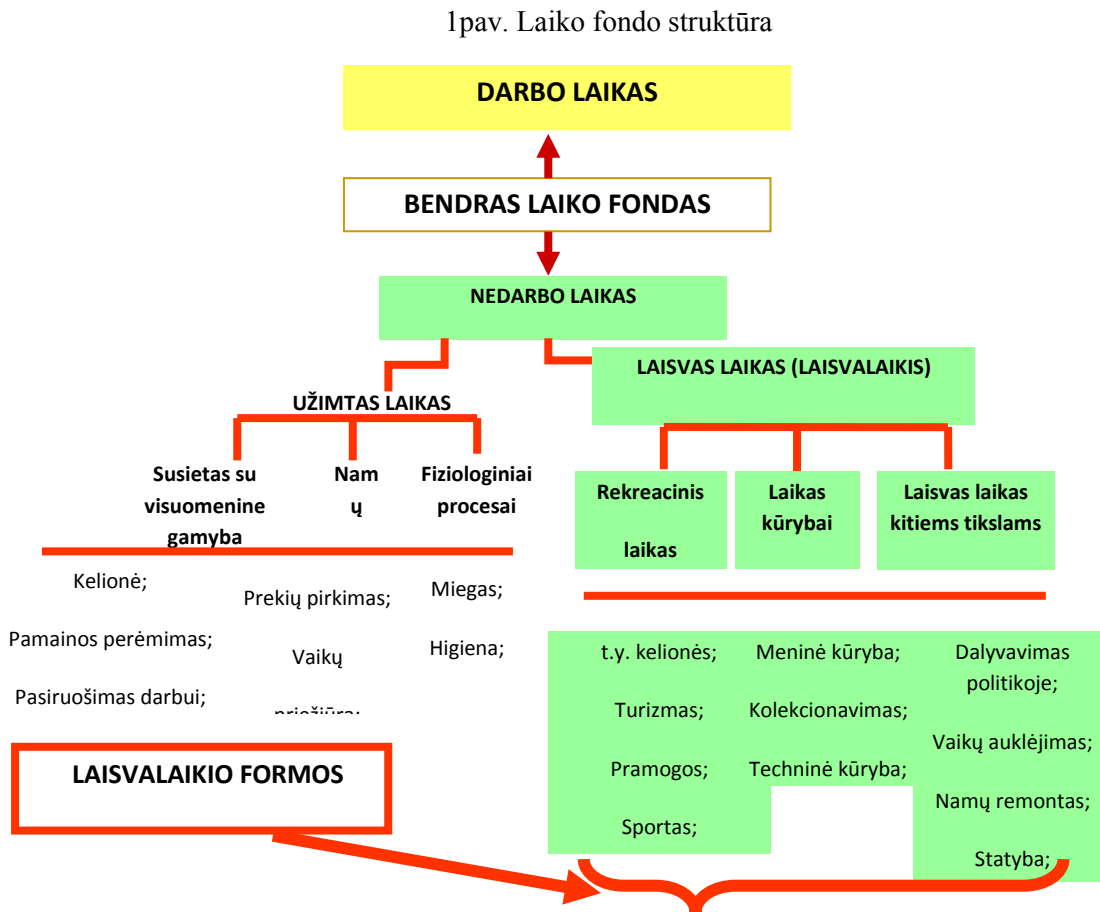
Pastaruoju metu laisvalaikio tyrimuose jau kalbama apie sąlyginę laisvalaikio užsiėmimų pasirinkimo laisvę ir savitikslių jų prasmingumą, atribojant laisvalaikį nuo kitų veiklų, susijusių su įsipareigojimais, kylančiais iš įvairių socialinių vaidmenų. Laisvalaikis pripažįstamas kaip gana savarankiška ir veikla. Laisvalaikio svarbi sudėtinė dalis yra ir pramogos.

Tad kas gi yra tas „tikrasis“ laisvalaikis? Pagal žymaus laisvalaikio psichologijos tyrinėtojo Johno Neulingerio apibrėžimą, laisvalaikis yra vidinė motyvacija ir subjektyviu laisvės pojūčiu paremta patirtis (Neulinger 1974). Tačiau toks apibrėžimas yra gana abstraktus ir miglotas, kad juo būtų galima grįsti empirinį darbo ir laisvalaikio veiklų atskyrimą. Šia prasme žymiai konkretesnė yra jau klasikine tapusi M.Kaplano (1960) suformuluota laisvalaikio samprata. Anot šio autoriaus, laisvalaikis suvokiamas kaip:

1. prieštara „darbui“ kaip ekonominei funkcijai;
2. malonus laukti ir prisiminti;
3. susijęs su mažiausiais nesavanoriškais, iš socialinių vaidmenų kylančiais įsipareigojimais;
4. suteikiantis psichologinį laisvės pajutimą;

5. turintis glaudų ryšį su kultūros vertybėmis;
6. įvairuojantis nuo nenuoseklus ir nereikšmingo iki rimto ir svarbaus;
7. veikla, kuriai būdingas tam tikras žaismingumas (dažniausiai, bet nebūtinai).

Analizuojant laisvalaikį ir jo metu atsirandančias galimybes pasirinkti pramogų tipą, reikia apžvelgti ir bendrą laiko fondą. Žmonės yra skirtingi, todėl kiekvienas individualiai paskirsto savo laiką. Norint pasiūlyti tinkamas pramogų galimybes žmonėms, reikia įvertinti visą laiko fondą ir jo struktūrą. Laiko fondo struktūra pateikta 1 paveikslėlyje.



Šaltinis: Grecevičius P. ir kiti Turizmas, 2002

Nors rekreacijos, tuo pačiu ir pramogų procesas vyksta ir darbo metu, tačiau šiame straipsnyje bus nagrinėjamos tik fiziškai aktyvios pramogos, kurios pasirenkamos laisvalaikiu. Kaip matoma 1 paveiksle laiko fondo struktūra priklauso ne tik nuo vidinių, bet ir išorinių veiksnių. Nuo žmogaus nepriklausantys išoriniai veiksniai, tokie kaip klimatas, politinė situacija, ekonominė būklė, gamtinė ir kultūrinė aplinka bei kiti gali kardinaliai pakeisti žmogaus poreikius (Grecevičius, 2002, p. 13) Skirtingi žmogaus poreikiai, įtakoja ir skirtingų pramogų pasirinkimą. Nors laisvalaikis, poilsis, pramoga, hobi dažnai vartojami kaip sinonimai, tačiau laisvalaikio organizavimo lygyje galima pastebėti ir esminius skirtumus. Lietuvių kalbos žodynas pateikia tris pramogos paaiškinimus (pramoga, pramogauti, pramogavimas): „Pramoga - tai, kas pralinksmina, atitraukia nuo rūpesčių, šalina nuovargį, malonus užsiėmimas. Pramogauti - leisti laiką linksminantis, užsiiminėti malonumą teikiančiais dalykais. Pramogavimas pramogauti: pramogavimo ir gyvenimo džiaugsmo ieškojimas“. Kaip matyti iš apibrėžimų, pramoga bet kuriuo atveju turi sietis su maloniu laiko praleidimu, linksmybėmis ir rūpesčių

nebuvimu. Šis procesas žmonių gyvenime užima svarbią vietą. Pramogos esmė suteikti žmonėms savotišką tiek fizinį, tiek psichinį poilsį, pakelti nuotaiką.

Visos pramogos, nesvaru kam jos yra skirtos ir kokio yra pobūdžio, turi bendrą jas nusakančių bruožų, kurie lemia pačių pramogų pobūdį: dalyvių vaidmuo – pramogos stebėti (žiūrovai) ir pramogos dalyvauti, įrengimai, kurie reikalingi pramogavimo procese, taip pat skiriamos grupinės ir individualios pramogos. Autorių kolektyvo vadovėlyje „Turizmas“ (2002) yra išskirti pagrindiniai pramogavimo procesai:

- Savanoriškai pasirenkamas pramogų pobūdis.
- Išankstinės individo pramogavimo nuostatos.
- Pramogų derinimas (kombinavimas) su kitais užsiėmimais (poilsavimas ir pramogavimas, sportas ir pramogavimas ir pan.)
- Pramogų periodiškumas (pritaikytas prie žmogaus individualaus gyvenimo ciklo, paros, savaitės ir metų ciklo).
- Pramogos dažnai būna viena pagrindinių traukos jėgų atostogų metu.
- Kiekvienas populiariesnis kurortas stengiasi turėti išskirtinį pramoginį renginį, ne tik tenkinanti poilsiaujančių tame kurorte poreikius, bet ir sutraukianti turistus iš visos šalies ar užsienio.
- Dažna pramogų kaita.

Lietuvių kalba daugiau mokslinės literatūros, kuri nagrinėtų pramogas ir pramogų procesą nėra. Pramogos Lietuvoje nėra skirstomos pagal sritis. Pramogos ar pramogų turizmas turizmo įstatyme nėra apibrėžtas ir reglamentuotas. Mokslinėje literatūroje nėra vieningos pramogų klasifikavimo sistemos, autoriai skirsto ir klasifikuoja pramogas atsižvelgdami į skirtingus jų kriterijus. Moss S. (2010) išsiskiria plačiausių pramogų skirstymu. Šio autoriaus pramogų skirstymu ir bus remiamas. Pagal pramogoms būdingus požymius, tikslus yra išskiriama 16 skirtingų pramogų sektorių:

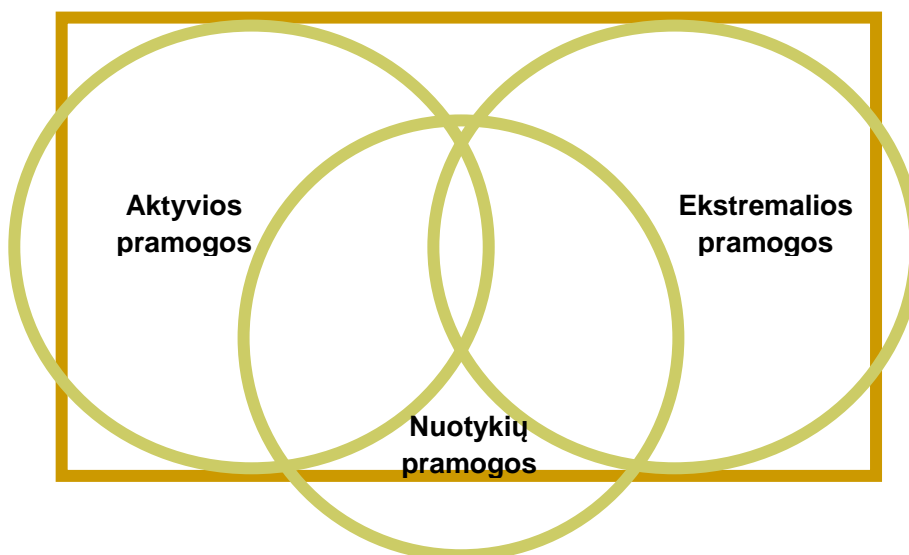
1. Suaugusiųjų pramogos, tai pramogos sukeliančios seksualinį potraukį.
2. Transliuojamoji žiniasklaida, tai pramogos, kurios yra naudojamos namų aplinkoje, nereikalauja specialaus pasirengimo.
3. Kinas. Įmonės susijusios su kinų gamyba, transliacija, platinimu.
4. Kompiuteriniai žaidimai. Pramogaujama žaidžiant konsolėmis ar asmeniniais kompiuteriais.
5. Kultūrinės pramogos, tai pramogos apimančios menus, tradicijas, teatrą, šventes.
6. Barai – klubai, naktiniai klubai.
7. Pažintinės-educacinės pramogos, tai veikla skatinanti mąstymą, erudicijos plėtimą.
8. Azartiniai lošimai, pramogos, kurių metu rizikuojama patirti nuostolius ar laimėti pelną.
9. Sveikatinimo pramogos, jų metu yra gerinama fizinė ir dvasinė būklė, atliekama sveikatos priežiūra, daromos grožio procedūros.
10. Muzika, pramogos kuriamos muzikinių instrumentų dėka, kuriami garsai, melodijos, kurios teikia teigiamas emocijas.
11. Internetinės erdvės pramogos, šiomis pramogomis užsiimama naudojantis kompiuteriu ir interneto prieiga.
12. Spausdinti leidiniai, tai popieriniai spaudiniai, kuriuose yra pateikiami tekstai ar piešiniai skirti pramoginiams užsiėmimams.
13. Apsipirkinėjimas, pramoginė veikla, kuria užsiimama prekybos vietose perkant prekes.
14. Sporto varžybų žiūrėjimas, pramogaujama stebint įvairaus sporto pasirodymus, varžybas, palaikant savo komandą ar tiesiog mėgaujantis žaidimu.
15. Emocinės (dvasinės) pramogos – tai pramogos paremtos dvasiniu ir religiniu tikėjimu.

16. Nuotykių pramogos, tai pramogos, kurių metu yra sukeliama įvairūs nauji pojūčiai, siekiama patirti nuotykių (Moss, 2010).

Šiame sąraše pateikiami keli pramogų sektoriai, kurie yra siejami su fiziniu aktyvumu ir sveikatingumu – sveikatingumo, sporto (pats dalyvaujant žaidime) ir nuotykių pramogos. Lietuvos gyventojų 2008 – 2020 metų fizinio aktyvumo skatinimo strategijoje yra išskirtos sąvokos siejamos su fiziniu aktyvumu: „*Sportas (laimėjimų, varžybinis)* – socialinis reiškinys ir neatsiejama visuomenės kultūros dalis, praktikuojama per mankštinimąsi ir (arba) varžybas, kai tam sąlygas sudaro sporto organizacijos. Tai rengimosi varžyboms ir dalyvavimo jose sistema, siekiant geriausių sportinių rezultatų. *Sportas visiems* – mėgėjiška sportinė veikla, garantuojanti sportuotojui būtiną fizinį aktyvumą, sudaranti sąlygas varžytis ir pagal išgales siekti sporto rezultatų. Tai fizinės pratybos ir varžybos, kuriose vyrauja emocingas fizinis krūvis. *Sveikatą gerinantis fizinis aktyvumas* – sveikatai nerizikinga, sveikatą ir funkcinį pajėgumą gerinanti fizinio aktyvumo forma.“ Fizinis aktyvumas ir su sveikata susijęs fizinis aktyvumas strategijoje buvo vartojami kaip sinonimai. Fizinio aktyvumo strategija iki 2010 metų prie iškeltų uždavinių net nepriartėjo, todėl ji buvo atšaukta ir palikta tik Lietuvos respublikos kūno kultūros ir sporto strategija 2005 – 2015 metams. Šioje strategijoje orientacija yra į pasiekimų sportą, kuris nieko bendro neturi su fiziškai aktyviomis pramogomis. Pasiekimų sportas – tai jau darbinis procesas. Fizinis aktyvumas Lietuvoje skatinamas tik per sporto prizmę, sveikatingumo ir nuotykių pramogas nereglamentuojant ir neidentifikuojant kaip fiziškai aktyvių pramogų galimybę. Fizinis aktyvumas pasireiškia daug platesnėje srityje, ne vien tik sporte, tai ir aktyvus poilsavimas ir mankšta, darbas, buitis ir namų ruoša, bei kitos veiklos, kurios susijusios su energijos išsikvojimu. Galima išskirti fizinio aktyvumo rūšis, kurios tiesiogiai siejamos su pramogų industrija – tai laisvalaikio fizinis aktyvumas ir sportas: treniruotė ir varžybos, mankšta. Laisvalaikio fizinis aktyvumas labiausiai susijęs su sveikata.

Fiziškai aktyvios pramogos suprantamos kaip aktyvių, nuotykių ir ekstremalių pramogų visuma. Fiziškai aktyvių pramogų schema pateikta 2 paveikslėlyje

2 pav. Fiziškai aktyvios pramogos



Šaltinis: straipsnio autoriaus sudarytas modelis

Pagrindiniai motyvai, renkantys fiziškai aktyvias pramogas, yra jaudulio, nuotykių ir adrenalino siekis. Tie patys potyriai išgyvenami ir renkantys nuotykinį poilsį. Taip pat abejais atvejais didžioji dalis veiklos apima tam tikrą asmeninę riziką ir galimus pavojus. Nors abiem pramogų formoms priskiriamos kai kurios tos pačios aktyvios veiklos rūšys, aktyvaus turizmo veiklai nebūtinai tiesioginis sąlytis su laukine gamta; ją gali pakeisti dirbtinai suformuota aplinka, todėl ši veikla lengviau institucionalizuojama. Pagrindinė paslaugos auditorija - paaugliai ir jaunimas. Nuotykinis turizmas, kaip jau minėta, savo ruožtu dažniausiai neatsiejamas nuo laukinės gamtos ir jos teikiamų galimybių. Fiziškai aktyviomis pramogomis gali užsiimti sveiki žmonės. Aktyvios pramogos nereikalauja išskirtinio pasiruošimo ir jomis gali užsiimti kiekvienas fiziškai sveikas asmuo. Ekstremalių pramogų suvokimas priklauso nuo individo patyrimo, įgūdžių. Visuotinai tai įvardijama kaip dažniausiai pavojinga, kupina aštrių pojūčių ir veržli pramoga. Paprastai šiai veiklai reikalinga tam pritaikyta įranga. Daugumai žmonių toks pomėgis tampa gyvenimo būdu ir pajamų šaltiniu. Nors ir tokios veiklos sukeliama adrenalino antplūdis, kaip atsakas į baimę yra tariamas, tačiau ji visgi iššaukia pakylėtą nuotaiką. Medicininis požiūris, tokias emocijas kursto ne baimės jausmas, o veikiau fizinė įtampa. Apibrėžti ekstremalias pramogas gana sudėtinga, dėl skirtingos individų patirties ir fizinio pasiruošimo.

Fiziškai aktyvios pramogos kaip sveikatingumo turizmo dalis

Fiziškai aktyvias pramogas galima sieti ir su sveikatingumo turizmu, turizmą suprantant tiek kaip vietinį, tiek kaip tarptautinį. Lietuvoje turizmas suvokiamas kaip žmonių veikla, kuri susijusi su kelione ar laikinu buvimu už nuolatinės gyvenamosios vietos ribų ne ilgiau kaip vienerius metus, jei ši veikla nėra mokymasis ar mokamas darbas lankomoje vietoje (*LR Turizmo įstatymas, 2011 m.*) Kelionės klasifikuojamos ir skirstomos į rūšis pagal kriterijus. Dažniausiai kelionės yra skirstomos pagal šiuos kriterijus: kelionės tikslą; turistų skaičių; kelionės trukmę; metų laiką; keliavimo būdą; teritoriją; renginių kvalifikaciją (*Grecevičius P. ir kt., 2002 m.*). 2011 metų Lietuvos turizmo įstatyme yra išskiriamos šios turizmo paslaugų rūšys:

- kelionių organizavimo paslaugos;
- turistų informavimo paslaugos;
- apgyvendinimo paslaugos;
- **sveikatinimo ir sveikatingumo paslaugos;**
- vežimo, maitinimo, pramogų, konferencijų organizavimo, vandens ir kitos turizmo paslaugos.

Tame pačiame įstatyme yra apibrėžiama **sveikatingumo paslauga** – sveikatos stiprinimo paslauga, kurią teisės aktų reikalavimus atitinkančiose patalpose teikia specialistas, teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs reikiamą kvalifikaciją. Kadangi Lietuvoje plačiau domėtis sveikatos turizmu pradėta neseniai, todėl kalbant apie teorinius aspektus susijusius su šia sąvoka išskyla viena iš didžiausių problemų: jos terminologija ir reglamentavimas ruošiamas ir tobulinamas viso šio darbo rašymo metu, diskusijos tebevyksta iki šiol. Paskutiniaisiais *LR ūkio ministerijos pateikta duomenimis (2010 m.)* yra siūloma sveikatos turizmą suvokti kaip dviejų skirtingų sektorių visumą. Sveikatos turizmo struktūra pavaizduota 3 paveikslėlyje.

3 pav. Sveikatos turizmo struktūra



Šaltinis: Sveikatos turizmo reglamentavimas, Turizmo taryba prie LR ūkio ministerijos, 2010 m.

Pateiktoje sveikatos turizmo struktūros schemoje, matoma, kad šią turizmo rūšį sudaro dviejų sektorių paslaugos: sveikatinimo ir sveikatingumo. Tiek sveikatinimo, tiek sveikatingumo pagrindinis tikslas yra gerinti individo sveikatos būklę. Nacionalinėje turizmo 2010 - 2013 metų plėtros programoje yra pateikiamas *sveikatingumo paslaugos* apibrėžimas. Kuris nurodo, kad *tai sveikatos stiprinimo paslauga, kurią teisės aktų reikalavimus atitinkančiose patalpose teikia specialistas, įgijęs teisės aktų nustatyta tvarka šiai veiklai reikiamą kvalifikaciją*. Sveikatingumo veiklos apibrėžimas pateikiamas „Sveikatingumo ir poilsio kompleksų poreikio ir plėtros studijoje“ (2007 m.), kurioje teigiama, kad *sveikatingumo veikla -asmens laisvalaikio praleidimo forma, pagrįsta sveikos gyvensenos principais, naudojant turizmo ir rekreacinius išteklius aktyviam poilsiu*. Pasaulio sveikatos organizacija (*World Health Organization*) pateikia sveikatingumo sąvoka (wellness) kaip *individo fizinės, protinės ir socialinės būklės gerovę, nepaisant ligos buvimo ar nebuvimo*. Didžiausia sveikatingumo sąvokos problema, kad yra keletas jos apibrėžimų, kurie suvokiami skirtingai, atsižvelgiant į skirtingas jos sritis, kuriose ši sąvoka vartojama. Dėl šios priežasties vis dar nėra bendro tarptautinio reglamentavimo kaip turėtų būti suvokiama sveikatingumo veikla (*International Journal of Biometeorology, p. 495. 2010m.*)

Iš pateiktos sveikatos turizmo klasifikacijos ir jo dedamųjų dalių sampratų galima daryti prielaidą, kad geriausią pagrindą fiziniam aktyvumui skatinti per fiziškai aktyvias pramogas turi sveikatingumo turizmo sritis.

Fiziškai aktyvių pramogų sektoriaus analizė Lietuvoje

Kaip jau buvo rašyta, Lietuvoje fizinis aktyvumas yra skatinamas per sportą. Norint apžvelgti fiziškai aktyvių pramogų situaciją, pirmiausia reikia analizuoti sporto objektus ir jų būklę, bei išsidėstymą Lietuvoje. Mankštinimosi paslaugas teikiantis privatus sporto ir sveikatingumo centrų sektorius iki 2000 metų Lietuvoje augo, pastaruoju metu pastebima stabilizacija. Šio sektoriaus veiklą reglamentuojantys teisės aktai nenumato jokių mokesčių

lengvatų jų savininkams, išskyrus sporto centrų, įregistruotų kaip viešosios įstaigos, atvejus. Kadangi valstybė nesudaro jokių mokesčių lengvatų abiem pusėms (sveikatingumo centrams ir besimankštinantiems asmenims), teikiamų paslaugų kaina privačiame sektoriuje išlieka pakankamai aukšta ir šios paslaugos prieinamos tik didžiausias pajamas gaunantiems žmonėms. Tai skatina socialinę gyventojų atskirtį. 1 lentelėje matome, jog pagal sporto klubų skaičių tenkančių vienam gyventojui Lietuva smarkiai atsilieka nuo kaimyninių šalių.

1 lentelė. Sporto klubų kiekis pagal gyventojų skaičių.

Šalis	Gyventojų skaičius	Sporto klubų skaičius	1 sporto klubui tenka gyventojų
Lietuva	3 053 000	1078	2832
Latvija	2 068 000	1427	1449
Estija	1 324 000	2200	602
Švedija	9 017 000	22 000	410
Suomija	5 231 000	7800	670

Šaltinis: Lietuvos gyventojų 2011 – 2012 metų fizinio aktyvumo skatinimo programa

Ne visuose privačiuose sveikatingumo centruose gyventojams teikiamos kokybiškos paslaugos, apimančios fizinio tinkamumo testavimą, mokslškai pagrįstą krūvio skyrimą ir asmens fizinio tinkamumo pokyčių priežiūrą. Privačiame sektoriuje teikiamų paslaugų kokybė yra kontroliuojama nepakankamai. Lietuva ir toliau lieka tarp tų buvusių sovietų sąjungos šalių, kurios savo sporto politiką orientuoja ir pagrindines lėšas nukreipia į laimėjimų sporto puoselėjimą, o galutinės atsakomybės už gyventojų, ypač vyresnio amžiaus, fizinį aktyvumą iš esmės neprisiima nė viena valstybės institucija. Tai, jog pagrindinė orientacija yra į pasiekimų sportą, lemia mažą Lietuvos gyventojų fizinį aktyvumą, taip pat stabdo fiziškai aktyvių pramogų plėtrą. Toli gražu ne kiekvienas gyventojas nori siekti aukštų sportinių rezultatų, tačiau to nedarydamas, arba negalėdamas to daryti smarkiai apriboja savo galimybes naudotis sporto bazių infrastruktūra.

Lietuvoje yra 5 103 sporto infrastruktūros objektai (Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenys, 2006). Aprūpinimas sporto statiniais įvairiuose regionuose labai skiriasi ir šis skirtumas siekia iki 8,6 karto. Pvz. Trakų savivaldybėje 1 000 gyventojų tenka 0,43 sporto statinio, iš jų 1 000 darbingo amžiaus gyventojų – 0,74 sporto statinio, tuo tarpu Alytaus rajono savivaldybėje 1 000 gyventojų tenka 3,27 sporto statinio, o 1 000 darbingo amžiaus gyventojų – 6,35 sporto statinio (skirtumas atitinkamai 7,6 ir 8,6 karto). Dauguma sporto salių (kurios sudaro 29,7 proc. visų sporto statinių šalyje) ir stadionų (kurie sudaro 10,4 proc. visų sporto statinių šalyje) priklauso viešojo mokymo įstaigoms, o tai reiškia, kad jų prieinamumas suaugusiems Lietuvos gyventojams yra ribotas. Iki šiol yra skaičiuojami tik sporto objektai, užmirštant riedlenčių aikšteles, rekreacines zonas, dviračių ir pėsčiųjų takus, kitą spontaniškam ir nemokamam fiziniam aktyvumui skirtą infrastruktūrą (Lietuvos gyventojų 2008 – 2020 metų fizinio aktyvumo skatinimo strategija).

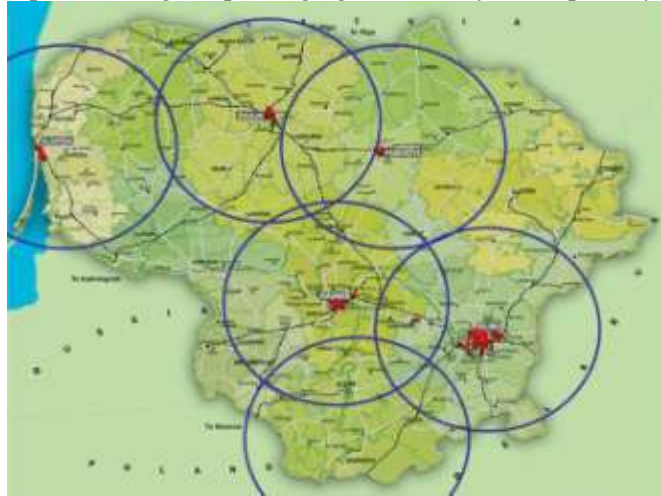
Stambiausi pramogų kompleksai pasiskirstę didžiuosiuose Lietuvos miestuose. Lietuva gali pasigirti vandens parkais esančiuose Vilniuje ir Druskininkuose, puikiomis ir naujomis sporto universaliomis arenomis. Tačiau šie pramogų kompleksai nepretenduoja į kasdienes pramogas, kurios užtikrintų pakankamą žmonių fizinį aktyvumą. Kokybiškų ir standartus atitinkančių baseinų trūkumas Lietuvoje seniai yra įvardijama kaip viena esminių sporto (šiuo atveju ir pramogų pasirinkimo) problemų.

Pirmiausia reikia skatinti fiziškai aktyvių pramogų pasirinkimą gyvenamojoje vietoje, jog šias pramogas būtų lengva pasirinkti. Turi būti atkreiptas dėmesys į viešąją infrastruktūrą (parkus, žaidimų aikšteles, dviračių takus), tai yra į spontaniškas ir nekainuojančias papildomų laiko ir finansinių sąnaudų objektus. Lietuvos miestų gyvenamosiose teritorijose beveik nelieka viešų aktyviam poilsiui skirtų erdvių. Senieji mikrorajonai suplanuoti taip, jog namų kiemai negali sutalpinti visų gyventojų automobilių. Dėl vietos automobiliams statyti trūkumo visų pirma kenčia žalieji plotai, vaikų žaidimų aikštelės. Vadovaujantis pasauline urbanistine patirtimi, reikia kurti kuo mišresnę teritoriją, kad žmogus galėtų pėsčiomis nueiti iki prekybos centro, darbo vietos ar reikalingos įstaigos. Mūsų šalyje išlikęs vadinamasis funkcinis zonavimas, kuris suprantamas kaip atskirose vietose steigiami miegamieji rajonai, gamyklų teritorijos, parduotuvių kompleksai. Toks dirbtinis dalijimas didina socialinę atskirtį, kai miestų centruose gali įsikurti tik pasiturintys gyventojai, o skurdžiausių socialinių grupių gyventojams lieka atokiausi ir nepatraukliausi miestų pakraščiai. 2004 metų Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane (Žin., 2002, Nr. 110-4852) socialinės ir kultūrinės infrastruktūros raidoje nenumatoma jokių žmonių gyvenimo kokybės per fizinio aktyvumo didinimą poslinkių.

Viešosios turizmo infrastruktūros stoka – viena iš paskatų sparčiau plėtoti aktyvaus poilsio turizmą Lietuvoje. Gamta Lietuvoje nėra pakankamai egzotiška, kad būtų galima užsiimti daugeliu pasaulyje mėgstamų fiziškai aktyvių pramogų ir turizmo šakų. Kita vertus, Lietuvoje yra tam tikrų kitų privalumų: lygumos su „švelniomis“ kalvomis suteikia galimybes vystyti aviacinį sportą, tokį kaip sklandymas, oro balionai, parasparniai (patogu pakilti bei nusileisti), taip pat parašiutai ir kitokios priemonės. Taip pat Lietuva turi nors ir nedidelę, tačiau patogią prieigą prie jūros, mėgiamą Lietuvos kaituotojų, nes švelnus vėjas yra palankus valdyti kaitus, tačiau ne per didelis, jog sukeltų neįveikiamas bangas. Ramios upės suteikia sąlygas pasiplaukiojimams baidarėmis, o be viso to, turėdami šiek tiek panašią gamtą kaip kai kuriose Skandinavijos šalyse, „pasiskolinome“ ir jų mėgiamą užsiėmimą - orientacinį sportą. Taigi kaip tik minėtos nuotykinės veiklos rūšys ir yra labiausiai išvystytos Lietuvoje. Visos aptartos fiziškai aktyvių pramogų sritys puikiai tinka daugeliui asmenų, nes nereikalauja specialaus pasiruošimo.

Įvertinant faktą, kad savaitgalio išvykoms vidutiniškai asmuo nuvažiuoja iki 60-70 kilometrų, Lietuvos padėtis geografiniu požiūriu yra dėkinga. Penkių didžiausių Lietuvos miestų ir Druskininkų, kuriame labiausiai iš visų kurortų išvystytas pramogų sektorius, 60 kilometrų spinduliai dengia beveik visą Lietuvos teritoriją. Iš 4 paveikslėlio galime matyti, jog Lietuvos didieji miestai, kartu ir pramogų centrai yra nesunkiai pasiekiami aplinkiniams gyventojams. Būtent šiuose miestuose yra sutelkta pagrindiniai visos Lietuvos pramogų objektai. Kita vertus, galima daryti prielaidą, jog didelės traukos pramogų objektai gali būti įkurti ir nebūtinai viename iš didžiausių Lietuvos miestų, taip mažinant regionų ekonominį atsilikimą.

4 pav. Savaitgalio pramogų galimas nuvykimo spindulys



Šaltinis: darbo autoriaus sudarytas žemėlapis

Lietuvoje yra gana nemažai entuziastų turistų klubų, kurie save vadina nuotykių ieškotojais ir keliauja visokiais įmanomais būdais - pėsčiomis, dviračiais, vandeniu ir kitaip. Tokių klubų privalumas - jų veikla sąlyginai nėra brangi (lyginant su kitomis ekstremaliomis sporto rūšimis), taigi jiems labiausiai reikalingas entuziazmas, iniciatyva ir kelionių troškimas. Didžioji dalis šių klubų yra oficialiai registruoti ir skelbia apie savo veiklą viešai. Daugeliu atveju klubų organizuojami renginiai yra tiesiogiai susiję su fiziniu aktyvumu ir fiziškai aktyviomis pramogomis. Dalis renginių turi stiprią orientaciją ir į ekologiją, bei sveikatingumą („Mini eko maratonas“, pėsčiųjų žygis „Kiek noriu, tiek einu“, „Turistas.lt nuotykių maratonas ir kiti). Analizuojant 5 paveiksle pateikiamą fiziškai aktyvų laisvalaikį propaguojančių klubų pasiskirstymo procentinę išraišką aiškiai matoma tendencija, jog dauguma šių klubų yra Kauno ir Vilniaus apskrityse. Dėl šios priežasties, ir todėl, jog dauguma rytinėje šalies dalyje esančių klubų turi galias tradicijas ir trys ketvirtadaliai visų renginių tenka Rytų Lietuvai.

5 pav. Fiziškai aktyvų laisvalaikį propaguojančių klubų pasiskirstymas Lietuvoje



Šaltinis: darbo autoriaus sudarytas žemėlapis remiantis keliautojų sąjungos, ir statistikos departamento duomenimis

Apibendrinat surinktą teorinę medžiagą ir įvertinus žvalgybinio tyrimo duomenis, galima daryti išvadas ir teikti rekomendacijas:

- Fizinio aktyvumo supratimas politiniame lygmenyje apima tik sportą, tačiau turizme ir pramogų industrijoje ne ką mažiau svarbus yra ir laisvalaikio fizinis aktyvumas, kuris labiausiai susijęs su sveikata.
- Sveikatos turizmo struktūroje rekomenduotina plėsti sporto (Fitness) kategoriją, keičiant į “sportas ir fiziškai aktyvios pramogos”.
- Fiziškai aktyvių pramogų pasirinkimas turi būti pirmiausia orientuotas į vietos gyventojus. Šių pramogų platus pasirinkimo spektras skatins vietinių gyventojų fizinį aktyvumą, didins turiningą laisvalaikį. Miestams ir regionams tai puiki galimybė konkurencingumui didinti.
- Fiziškai aktyvios pramogas sveikatingumo turizmo kontekste nebus lemiantis kriterijus, kuris vilios turistus į Lietuvą, bet pramogų pasirinkimo galimybė, įvairovė ir jų gausa užtikrins papildomas paslaugas turistams. Taip pat didins atskirų regionų ir visos šalies laisvalaikio praleidimo ir pramogų pasirinkimo spektrą.
- Reikia didinti ir atnaujinti spontaniškam ir nemokamam fiziniam aktyvumui skirtą infrastruktūrą, nes tai yra pagrindas fiziškai aktyviom pramogoms, kurioms nereikia papildomų ženklių laiko ir finansinių sąnaudų.
- Skirtingų pramogų sričių bendras darbas (klasterizacija) – galimas raktas į sėkmę

LITERATŪRA

1. Brymer, Eric, Extreme Dude: A Phenomenological Perspective on the Extreme sports experience . University of Wollongong, Australia, 2005
2. Grecevičius P.; Armaitienė A.; Junevičienė O. ir kt. 2002. Turizmas. Kaunas: Kauno kolegijos leidybos centras. 320p.
3. Ilgalaike Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtotės iki 2015 metų strategija (2001). http://www.ukmm.lt/lt/strategiia/ilgalaike_ukio.php
4. Nacionalinė turizmo 2010 – 2013 metų plėtros programa http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=378544&p_query=&p_tr2=
5. Neulinger, J., The Psychology of Leisure: Research Approaches to the Study of Leisure, Springfield, Illinois: C. C. Thomas, 1974
6. Kaplan, M., Leisure in America: A Social Inquiry, New York: John Wiley and Sons, 1960.
7. Kraus, R., Recreation and Leisure in Modern Society, New York: Opplebon-Century-Crofts, 1980.
8. Kurortų plėtros koncepcija (2002). http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?pid=189849
9. Lietuvos 2007-2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategija, (2007). http://www.esparama.lt/ES_Parna/strukturines_paramos_2007_1013m.
10. Lietuvos gyventojų 2008 – 2020 metų fizinio aktyvumo skatinimo strategijos projektas
11. Lietuvos respublikos sveikatos sistemos įstatymas (1994). http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=371265
12. Lietuvos turizmo įstatymas 2011 metų redakcija http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=197451
13. LR aplinkos ministro įsakymas dėl rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatų patvirtinimo (2004), http://www.am.lt/VI/article.php3?article_id=3629
14. LR Teritorijų bendrasis planas (2004). <http://www.am.lt/LSP/files/Aplinkapilnas.pdf>
15. Savicka, Aida, Darbas ir laisvalaikis: naujos jų tarpusavio ryšio sampratos paieškos. Kultūrologija, Kultūros meno ir filosofijos institutas, 2006

16. Sveikatingumo ir poilsio kompleksų poreikio ir plėtros studija, (2007).
http://www.ukmin.lt/lt/strategiia/doc7/SPA_studija.pdf
17. Valstybės ilgalaikės raidos strategija (2002)
http://www3.lrs.lt/pls/inter2/dokpaieska.showdoc_l?p_id=193888

THE POSSIBILITIES OF PHYSICALLY ACTIVE ENTERTAINMENT DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF HEALTH TOURISM

Edgaras Vaškaitis

Kaunas University of Technology, Department of Strategic Management

SUMMARY

The development of the health tourism in Lithuania is a potential stimulating factor for the growth of healthy lifestyle and expansion of physically active recreation. Different sectors should regulate and mentor separate parts of the health tourism, but the mutual and consistent cooperation between these sectors is crucial.

The newest recreation researches contain discussions about relative freedom in selection of recreational activities and their original significance taking into account the separation of the leisure from other activities, which are related with obligations of social class representatives. Leisure is acknowledged as fairly independent activity. Entertainment is very important part of the leisure. Different demands of persons influence the variety of entertainment forms. Although leisure, recreation, entertainment, and hobbies are often used as synonyms, there are substantial differences at the organizational level. Lithuanian dictionary provides three explanations of the entertainment (entertainment, recreation, entertaining). In any case it should be related with pleasant time, fun and lack of concern. This process is extremely important in peoples' lives. The essence of the entertainment is physical and mental rest and the improvement of the mood. Physically active entertainment is understood as the entirety of active and extreme activities and adventures. Physically active entertainment can be related with the health tourism, when tourism is considered as local and international phenomena. Considering the classification of the health tourism and its components, it can be assumed that the health tourism has the best background to motivate the physical activities through physically active entertainment. Recreational sector is not sufficiently developed in Lithuanian and the health tourism is treated as the priority area of the tourism. The development of physically active leisure activities in the context of the health tourism can be excellent opportunity to encourage the physical activity of Lithuanians and strengthen the competitiveness of regions and towns. Physically active entertainment will not be the essential criterion attracting tourists to Lithuania, but the ability to choose leisure activities and total amount of such activities will ensure additional services for tourists. It will also increase the range of leisure activities in separate regions and entire country.

Keywords: Physically active entertainment, health tourism, recreation.